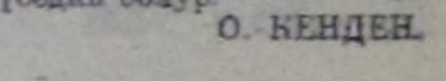

0PT30 2 K04

Республика семинар-чөвүлөл хуралындан

Кыргызкыялардая Оюи Чыг-
тай-Уруг, Бозур Чурукпай,
Бора Сержинмаа, пенсипер-
лер Оюи Сумбаалай, Оюи Се-
раа, Ондар Хирибаа болгаш ес-
келер-дая социалистиг чарыш-
па тилекчилер болуп, мурун-
ку одуругда чорун турарлар
Коммунист Бетан, Салжакка
удурткаа колхозчулар дүктү.

Чир-
Турукл,
септер-
Оюн Се
латан өс
өг чарыш
м, мурв
турлард
Сатчанка
р дүкт,

лери, аймадын темизин
дугедегир херекке шалты
кын турар чүүдер бээ
вр. Электри-биле аякылдар
хаччылары артык кесекте-
рин баш бурунгар тытты-
ымп, беткечк албаанынын
тулуиенди. хаччыларыны чам-
дынаа ажылгалтымайы алаа
гуруулар. Кырыкчыларыны

Айна ба
тагыт
ке килезеге
дирер. Бола
беш чүлдө
гурывге бы
дыла алган
паздеттери
чүүедик бо

БИСТИН КҮЖҮВҮС—ПАРТИЙЖИ УДУРТУЛГАДА

Бистин Коммунисттик партиясы аныяк салгалды кижилеринин айтырымынча хун бурунун удуз ала сагыш салымчылыктын угаандыгы турар. Оон толорай херечизи СЭКП Топ Комитетинин «Комсомолду удурут талазы-биле Красноярск крайнын партия организациязынын чорудуп турар ажалдары» база «ВЛКСМ-нин 50 чылы болгаш коммунисттик кижизилдигинин

сорулгалары» деп доктаалдары болур. Ол ышкаш партиянын XXIV съездининге СЭКП ТН-нын ототот илеткелинге эш Л. И. Брежнев «Комсомолчулар киришпейн турар ажал-агынын кыдыг адырын адаары берге»—деп демдеглээн аныяктарга удуз сорул кижирки күш-тур.

СЭКП Топ Комитетинин бо документтерин удурутга болдурп алгаш, ВЛКСМ-нин Чоон-Хемчик райкомуну эвеш эвеш ажалдарын кылып турар. Бо чылдын бирги кварталында партия райкомуну бюрозунда комсомол райкомунун илеткели бир улаа, Чадаанын кижилер чорудуп 463 ме-колонида партия организа-циязынын комсомолду уду-тур турарынын дугайында илеткели чугаалажы көргөш, ачаа хамаарыштыр дел-геренгей доктаалдарын хүдэп алган.

Колхозтарда, совхозтарда, будуртуге, албан организация черлеринде комсомол органи-зацияларында партияны өзе-база-ла көсүзү-биле быжы-гып турар. Комсомол ажалында коммунисттер көвүдөн: 18 аныяк коммунисттер комсомол организацияларынын секре-тарлары, а 17 коммунисттер

комсомолдун политбөлүмнө-ринде пропагандалар.

Аныяк эш-өрү-биле кады ажалдавышаан, комсомолга партияны удурутуганы күш-тедилер турар эштер хой. Оларга «Октябрь 30 чылы» колхозта комитет — секретары аныяк коммунист Куулар Ойеи, СЭКП-нин XXII съезди аттыг совхозта—Ольга Сат, «Алдан-Мадыр» совхозта — Монгуш Шылар, район эмне-гезинде — Наталья Ак-ыс, районун амдырал ханды-рылга комбинадында Галина Бражников, пропагандалар «Октябрь 30 чылы» колхозта — Борис Куулар «Искра» кол-хозта — Сарыг-Хаа Кызыл-оол, «Большевик» совхозта — Монгуш Дорбет-оол дээш оон-даа өскөлөрүн алап болур.

«Октябрь 30 чылы» колхоз-та комсомол эге организация-зы аныяктар ортузунга дээш-тиг ажалдарын чорудуп кел-генинде ол колхозта аныяк-тарын ажал-агында кижиле-гери белик. Партиянын XXIV съездининге утуштур районда комсомол организацияларынын аразында чарлаан социали-сттик чарышка тилекчи бооп шыгарааш, комсомол райко-мунун шилчир Кызыл тугу-биле шаңнаткан. Чугле бо чы-

лын беин ук комсомол органи-зацияны будуртугенин ийн аныяктар коллективин тур-гускан. Ол колхозта Ак-Шат-тын комсомолчу аныяктары-нын трактор-хову бригаданы эрте чажар культураларын май 1-де доскан. Комсомолчу трактористер Михаил Кертис-оол, Куулар Чечен-оол, Влади-мир Салчак олар хун норма-зын 110—125 хуу күсөдип, соксаал чок ажалдап турар.

Партиянын XXIV съездининге тураскааткан «Бис партиянын болгаш Лениннин херээнге шыныч бис» деп ленинчи за-чөтү бектик денелде эртир-ип, аныяк кижилер буруу поли-тиктиг агитацияны чоруткан. Ам XXIV съездинин материал-дарын Баи-Тала суурда он бир комсомол бөлүктөрүнүн аайы-биле таныжып өрөнөп турар. Май 7-де «XXIV съезд болгаш комсомол организа-цияларын сорулгалы» деп те-малыг комсомол хуралында колхозта парток секретары Монгуш Семис-оол делгерен-гей илетке кылган, комсомол организациязынын моон сол-гаргы сорулгаларында хамаа-рыг тургусай хемчегерини хуралдан хүдэп алган. «Бис-тин ленинчи комсомол» деп политбөлүмдө 23 кижиле хаа-

ра туттунган, дээди эртемниг коммунист башкы Борис Куу-ларын солун утка-шынар-лыг кичээлдеринден ханы би-лиглерин дымнакчылар ший-гээдип ап турар. Ол ажал-агында 20 ажал аныяктар ке-жээки школада.

Ол ышкаш «Алдан-Мадыр» совхозта комсомол органи-зациянын ажалында солун чуудер бар. Аныяктар кол-лективтеринин аразында бол-гаш түс-түс аныяктарын ор-тузунда социалисттик чарыш-ты дээштит организациястаан. Шолде-Тейин комсомолчу аныяктарынын хову-трактор бригаданы чаксы хову ажал-дарын бектик денелде, кыска хуудеда чоруткан. Оргу-зушта аныяктарын хойжу бригаданында 8 комсомолчу кадарчылар турар. Малчы-ларын сууржун амдыралче шилчир дугайында партия обкомунун пленумунун ший-тирпир «Алдан-Мадыр» малчы аныяктары удуз кө-дүрүшкүн-биле уткуп, бо чылдын иштинде аныяк мал-чын буруу сууржун амды-ралче шилчирини шийтир-лээн. Совхозта парток (секре-тары Ондар Чанчык) комсомол ажалында удуз кичээлгеини угаандырып, оон ажал-чору-

дулгалыкта боттот дузаны че-дирип турар. Аныяктар орту-зунга чорудуп турар соци-алисттик чарыштын тускай не-гелдезин парток багылаан. Хой арга-дуржулгалыг удуз пазылыг мурнакчыларга бо-лаарга аныяктарын арга-дуржулгалыг биче. Ычангаш оларга негеддеи тускай тургузары чугула дээрин парток өөрөнөп турар. Эи эки аныяк малчыны, саагычыга, тракториске, сугатчыга дээш тускай шаңнадарын совхоз-тун дирекциязы, парток, ажалчын комитети бадылап тургускан.

Партиянын болгаш чазак-тын салып турар сорулгала-рынга дүүштүр районунун пар-тия организацияларынын ком-сомолду удурут талазы-биле ап чорудуп турар хемчеге-ринин күштелгени-биле че-регештир районуну комсомол организациязынын ажалы артек чылдарыныга дең-нээрге элээн ажыжон.

СЭКП-нин XXIV съездинин шийтирлерин амдырал-га боттандырар дээш район-нун комсомол организациязы партияны удурутга даянып алгаш, боттот ажалдарын чо-рудар.

М. ХОЖУР-ООЛ,
ВЛКСМ Чоон-Хемчик рай-комунун бирги секретары.

ЛИТВА ССР. Монавасиянц азот чөмүчүндөлөр аво-дунда амман — будур тал-зы-биле чаа пехти ажалгалта кигирген. Ун пех ои-он муң тонна минералдыг чөмүчү-дигелерин болгаш мал че-минге азот — немелдерин будур.

ЧУРУКТА: азот чөмүчү-дигелер заводунун мурна-чы будуратгелерин ком-сомолчулар (болагай талымын оң талымын) слесари-сепетчи Римас Куприс, ТОН-тин слесари-сепетчи Вацлавас Пилипавичус, сеп-етчи мастери Антанас Лие-ге, лаборант Вилда Матутите болгаш апаратчик Стасе Кизаускайте.

М. Огайныч фотоу.
(СЭТА-нын фотохроникасы).

ВЦСПС-те

Бодунуң хуралында ВЦСПС ленинниң малынга чөмө-р белектэр талазы-биле колхозтарга болгаш совхозтарга дуза-ламчы көргүзүр дугайында Москва областыг ажалчы чоп-парынын, Москва хоорайныг будуратгелерин болгаш органи-зацияларын коллективтеринин инициативаныг дугайында айтырыгы чугаалажы көргөн.

Хуудон алган доктаалда демдеглээн болза, СЭКП-нин XXIV съездинин шийтирлерин күсөтүшпаша, Москва областыг көдө ажал-агынын ажал-ипчилери көдө ажал-агыг будуратгезин улам көдүрери-биле, чаа беш чыл-дыг баштайгы чылдында ла көдө ажал-агыг продукцияны чугула хенарларын, маалыг мал ажалынын продук-цияныг будурерин болгаш белектэрин дыка көвүдери-биле хемчегерин ап турар.

Бо сорулгалы шийтирлеринде кол кичээлгеини маалдыг быжыг чөм-суурун тургузарыне салып турар. Ол сорул-галы областыг ажал-агыларында маалдыг бектик продук-тууг чөм култураларынын шолдерин элээн калбартап. Моон-биле кады кичээлгеини маалдыг белектен турар че-меринини салып көвүдери арганы берип турар немелде куралымын ажалыгларын салган. Ындыг куралымы-ларын бирозо болза, махнастаан ажаан алышчынын чорударында таарыма чок черлерде үнгөн енгенерин белектэри болур.

Бо чылдын июнь 19 болгаш 20-де област мал че-мерин белектэр талазы-биле массалыг суботниктерин болгаш воокресниктерин организациястаан. Москва чоогунуң хоорайлары-н, ажалчы суурларынын болгаш кедейин 400 муң ажал ажалчы оон, Москва хоорайныг шифетчи будур-атгелерин болгаш организацияларынын коллективтерин колхозтарын база совхозтарын ажал-ипчилеринге дуза-лашкан.

Ийн хун дүргүзүлдө 10 муң тонна ажалч елос масаалыг, хой сөмөткө, енгени болгаш енген далганыг белектээн. Мал чемерин белектэри-биле кады көрөмпоздарын болгаш мал чеми өскө-даа культураларын богуш аптар дуга-бында социалаттык ажалдарын чорудар талазы-биле удуз дузалажыны элээн ажал-агыларын коллективте-ринге база көргөсөк.

Будуратгелерин болгаш албан черлеринин коллективте-ринге, колхозтарга болгаш совхозтарга бүгү талыг баш-тайгы белектен, ажалдан турарларын инвентары, транс-порт чөмөк-херекселерин, чөм-биле хандырганы, хоорай-ныг болгаш көдөини ажал-ипчилеринин үрө-түнешиг ажалдарында эрсеюк чугула таарымачыл байдалдарын тургуукач чорук суботниктерин болгаш воокресниктерин чөм-сөткө шийтир чорутканында чөдип алажыг түнүдөргө хойунде дузалаан.

ВЦСПС-тин Президиуму мал чемерин белектэр бо-лган мал ажалынын быжыг чөм-суурун тургузарынын өскө-даа ажалдарын чорудар талазы-биле суботниктерин болгаш воокресниктерин организациястаан дугайында Москва областыг хоорайларынын болгаш көдө суурларынын ажал-чы чоппарынын, Москанын шифетчи будуратгелеринин коллективтеринин шийтирчү инициативаныг чугула деп сөмөт. Бо элөсөшкөини бүгү хемчеге-биле деткин, хоорай-ларын болгаш көдө суурларын ажалчы чоппарынын база чурттагы чогуштун ортузунга тайылап ажалчын чорударын, мал чемерин белектэр болгаш моондор талазы-биле массалыг суботниктерин, воокресниктерин организацияста-рын профвакелдеринин чөмүдөлөрин болгаш комитетте-ринге сөмөткөн. Суботниктерге болгаш воокресниктерге бектик будуратгелер күш-ажалы таарымачыл байдалдарын тургузар дугайында хемчегерин ажал-агыг оргатары-биле кады алып, мал чемерин моондор чыар талазы-биле ажалга бектик түнүдөргө чөдип алган ажалчы чоппары мораль талазы-биле деткин шаңнаарынын хемчегерин каз-баа-биле практикалаар.

Улетпур, чурттага, культу-ра объектилерин турарынын талазы-биле аныяк хоорайныг тудугулары тоску беш чыл-дыг даалгаларын хуусаа бе-тинде күсөдиринче үлүүн киирин, маалыг бо чылы 3562 дорбачын метр чурт-тага шөлүн, оон иштинде 140 олурут урутар салды, 630 олурут. Культура ор-дузун, 32 өг-бүлө чурттаар ба-зынын ажалгалта кигирер. Бо бүгүгү күсөдиринче бистик пазыччыларынын мурнак-чы үлөгер-чизе, социалист чарыштын дөштөн, комму-нист күш-ажал дээш шим-чөшкөн база чогадыкчы, чарыкчы саналдар удуз идиги бээрин тудугу, ше-верекчи буруу утпас умжур-дур.

Д. ОЛАН-ООЛ.
«Тыла даг-дугу» тудуг эге-зелинде партияныг инструктору.

АМЫДЫРАЛГА ЫНАКШЫЛ

Тракторун мундан соонда, уй-гучынын-лаа утуштур ке-жээ эрес кижиле. Адамнын ол чагай чачынын өлү дөшөп алган.

Совхозта кыпар-чаар мате-риал сөөртүр чачыс-ла маин-ла бар, ону башкарылар эш Дадар-оолга хүдэзеткен, ол иде-гедди аныяк чачыны багыг эвеш күсөткен. Шынал-ла, оон ажалдап келген чылдар-ында чачыс-лаа трактор азы машина кыпар-чаар материал чогундан ажалдавайн барбаан.

Чаксы болгаш күсүк хову ажалдарынын үезинде комбайн, трактор буруунаж кыпар-чаар материал чөдир-ринден алыгды, оларын үзөп чаар, үрмөк септелгени ба-

за кылдыр, чачыс-лаа хонук-та Чадаанадан Абаканааш-даа келер — деп, совхозтун кол агроному эш Дамба-Даржаа ону мактаан олурары чөптүг.

С. Дадар-оолду көөргө, ма-шиназын бо-ла ашпап-арыг-лаан, чамдык кестерин үзөп чагган, эриндерин дымзыт-кан, солаан турар. Ындыг чо-лаачынын машиназы үрөбөс болбайн кыпар-чаар. Эдилел кан-дыг болдур, техника ыдыг бол-тур.

Алар-Төшке бо удааа Да-дар-оол ур болбаан. Ымчала-даа ол черини каас-чараш бойдуу өөрүчүгү сактыш-кыналарын домадурган. Хонү шеттерин көөргө Москва

Кремль каракка чуруттунар. Кремль барында тараан шивидерин Дадар-оол эртен кү-зүн Уаус ажал-агынын че-дишкенининегел делгезелге-ге чөмөш көргөн. Оон Влади-мир Ильич Лениннин Май-зөлейинге кирер, Кызыл шле-ге базар күзели мичан бот-танган.

Сат Дадар-оол бодунун кы-зымак ажалы дээш шаңнал-макталды-даа, немелде төде-вирин-даа СЭКП-нин XXII съездин аттыг совхозундан каз удаа ап келген. Октябрь-нин социалисттик Улут револю-циянын бежен чык оон та-варыштыр ону Тыва АССР-нин Дээди Советинин Прези-

диумунуң Хундуал бижин-биле шаңнаан. Владимир Ильич Лениннин төрүтүнгенинде бээр чөм оонда ол Юби-лей медалын база алган, а сески беш чыл планын күсө-диринге идекейлиг кижиле-рин-биле «Күш-ажалчы шыг-араал дээш» деп медаль-биле база шаңнаткан.

Кижилер буруу чогунга ба-раан болуп, бодунуң күш-ажалы-биле коммунисттик чөмүшүлөдүп турар. Ычан-гаш грамм беини-даа халас ытпаан, машиназын камыгн эдилээрин болгаш бүгү кү-жүн, дуржулгалын чонга ба-раалгандарын Сат Дадар-оол эки билир. Амдыралга ынак-шыл — оон чөдирининин үндөини.

Ч. КАРА-КУСКЕ.

КАТКЫЛЫГНЫҢ ШОЛБАНЫ

Олар аныяк малчыннар

Бодунда аржаан суглуг, дээд болган ховулары элбек дүңүт эззи—Каттылыг шы-нал-ла байлангыч чер. Ол дээрге, ылангыч шээр мал-дыг буулу-ла ораны. «Шен-пээр» сөксөтүг хонюну хей нуруузу ында. Ажаа мал кы-жын—хур чыл ажал, а чөй-н—эки куругуп семирер. Оон малчынары кезээде-ле каты-хөглүг, ыр-шөөрлүг чорур.

«Каттылыг» деп адааны тава-рылга эвеш—деп, ында хонун кижилер бузуреп чугаалаан.

Каттылыгнын атыг кижиле-рер беин чорурунга таары-ча чок шаандагы орутка-рын ам автомашина тура дүш-пес, тракторлар шуужуп тур-рар кылдыр чарткан. Он үеде каш өшкү-хөйлүг кара өглер турган черлерде ам инити-рини малынга кылган чачыс-гай хөйлүг улуз камаз-лар, бригаданын төвүндө хой-жуларга чурттага бажыны-ры, кызыл-булум, чунар-ба-жын. Ол шынал-ла малчын сууржугаш кылдыр улам кал-барган, чартынган чер, ча-гыннанган чөн апарган.

Катташкан мээстерлиг оларны казтай шыпкан нодан хонун сонуургааш, кады чо-нон эжим сөксөтүг мал эми-чиз Ооржактан айтырдым:

— Бистик мурнакчы хой-жуларыныстыг бирзизи, Ба-рыын-Хемчик районда беин сурагмаан аныяк кадарчы Ус-пун-Дагбаның хон-дур.

Малчыныг ажал-ипкин та-жалыры-биле оон аалчыны уг-патыыс. Нодан девиескери шевергин, аныяк аг өгге ки-рин келдибис. Амгы үеиң ба-жын херекселерин ында бурун, ону эң културлуг өг-бүлө-лерин бирзизинге санап тур-ганын чөптүг болду.

Чөмөнгөнгөи соонда мал-чыныг кадарчы Александр Ооржак-биле ажал-ипчи чу-гаавысты эгелдибис. Шенпээр шөлөзүн докшаш, шыналдыг садыг училчөшөгөнө база че-дишкенин өрөнгөн, совхоз-та словозага макталдыг аныяклар.

Ада-иези алызындан-на малчын чороан ол аныяк ө-бүлө (Александр биле Успун-Дагбы) совхозтун нодан хонун малдап эгелдөөр. Ооржак-тарга баштайгы үеде бергелер таарышса-даа, ону эртин, мурнакчыларын дуржулга-сү-мезин амылап тургаш, мерге-жилдиг малчынар апарган. Оларнын мадарган нодан хон чыл буру менди болуп, хура-ганын бурун өстүрүп, арбын дүктү эжаап ап келген. Ам-гы 316 хонюну хураганын шүптү бар.

Успун-Дагбы Ооржак СЭКП Барыын-Хемчик районунуң кеингүнү, илелкейлиг хой-нигитин, Александр Ооржак Тыва АССР-ниң Дээди Совет-нин депутаты. Аныяк малчын өг-бүленин моон солгаргы аныягына улам чөдиринини, амыдыралына аас-кемин-ти күзэлчир.

Х. МОНГУШ.

Ал-Довурак хоорайнын каз-кат бажынар чыскаа-лыпкан Постоянын суурунга доктаай каапталынар. Ол суурун эи-не көсүк черинде Култур ордузуну тугуу. 600 олурут бо бажыны ту-дуп кылдырыга аныяктар ки-ржи турар. Оларын дашчы, бетончу, ылаачын болгаш өскө-даа мергежиле өрөткен хончун кижилерин Давырык Калдар-оол, Сергей Сендаж, Тимофей Сасин ажал-ипчи башкарып, арга-сүмезин ка-дыл, бектик тудугу кады кы-лышкан турар. Мында масте-рок туткан шеверекчи Зи-наида Салчак, бийир туткан доулаачы Нина Перина, ше-верлекчилерин бригадирлери. Ийн өлүктүн удуруткы ишчи-лери бажынын хаваларын дески, кылдыр малгаштап, шеверини-биле чугаалап, ло-зулаарында бектик мергежил-дигер.

Бо комсомолчу бригадалар-ын кеситүнерин тудугта ком-мунисттик шимчөшкенин кир-жикчилери. Удуз, биче өрөд-лөргө шевериле ажалы кыл-ган кыстары магадаасаан-даа хевирди аныяк эр дүжааш-как бир өрөдөн бакылап келер. Ол кайыма? Тудугу аныяктар бригадир Л. Монге-Назын-дыр. Ол база-ла ленин-чи комсомолдун төлөпиг ке-жигүтү. Эш Монге-Назын-даа, Нина Перина-даа, Зина Сал-чак-даа аныяктар хоорайнын хой-ле тудугтарын кылып келген. 80-80 өг-бүлө чурт-таар бажынар, калык-шылга профилаторийи өскө-даа оран-саалдар тыва, орус, хакас, украин оолдар, кыстар-

нын чачыс деминг наймталы-нын ачызында ажалгалче кигирген. Алакы каттарында делгем өрөдлерде магазинер-диг, стеноваларыг хой каз чурттага черлерини хавала-рын өлөтөп салып, хамык өрөдлерин кыштын соотулаа шевереп кылырынга каш удаа шыгараалардан Люд-а Ооржакты, Галия Бинованы, Марина Ооржакты, Людун Сыдааны демги бригадирлери өөрүшү болгаш чоргаарал-биле мактаалар.

Зина Салчак биле Нина Пе-рина үш каз бектик тудуг-тын даг-дугу арыглар фаб-риказыне көрүп келдилер. Олар сонга караанга кола-лачып келеш, бичи дымта-нып, фабриканын ийги эл-чөшүн удуз тудугларын дун-даа, хун-даа дивейн аразында чаржып, тутуч турганын чу-гаалаштылар. Үрүмтөп сор-таар комплекстин дөрт, беш кезек черде көрүшөтөрүн соңгалары азе хүнде кылаачы-нып, өрүмдөр станоктар, 27 тонна-ныг чүтүг чүктөтөр бектик-бектик самосвалдар ший-мэргеп Кара-Даштын бектик дагаларыга делгезип көзүлү. Чөс-чөс чылдарда шыгашп келген муң-мун тонна «үз-жө-зи» Кара-Даш бурнугу чо-нууртал-биле эвеш, амгы шаг-нын өөрүшкү, чоргааралы-биле чуртууга, чононга сөңсөн шышак сагылырды.

Күчүлүг машина-техника-зын, нарын дөргөлөдөрүн, апараттарын башкарган фаб-рикачын, руанын үрүмтөп сор-таар комплекстин мурнак-чы кижилеринин чөдөин адап-мактап, азы ужуражып

четтигер деп бис. Перина биле Салчак чачыс өг-бүлениг кыстарыга дөмөйелеш ка-ды хөрежге каап, кожа тур-бушааныр. Оларын чачыга Монге-Назын кылаштан кел-ди. Чидиг балдызын эгин ажалч туткан ишчин көөргө, узун шынын, делгем эгини-рин бөлүп, демги уругларын кады төрөп ажалыг дөт болду. Кыска чугаалажы үезинде фабрикада, чаа үрүмтөп сор-тталга черинде мурнакчы өөрүн ададылар. Коммунист күш-ажалдыг тергенинери Хо-валыг Чигир-оол, эштер Дук-тен-оол, Жданов ай санында мактадарлар дээрин хөре-жигден билдим. Ол комсомол-чу оолдар фабрикада элчө-гөр удуруткучуларын апарган. Шынал-ла ай санында бектик чөрттүг даг-дугун пазылап, харын-даа бектикен соци-алист хуудалгезинден ажалч арыгалап, бектеп туралар.

Будуртугенин мурнакчылар-ын демги өнүктөр бистик аалдын оолдары, кыстары д-жип, чугаалажы каап турду. Ийна дээинде ханы утка бааа бар. Интернационалч хоорайнын ишчилери-дир. Эп-тиг, наймралдыг чорук, олар-ын улам дилим, шалымын ажалдаарыне башкарып, ажалчын турар. Ол-бо тала-дарыг чачылып чоруткан Ал-Довурак хоорай өнүктөрүн аал-ораны ол харын. Чачыс аалдын кыстары, оолдары но-гаан шыктарыг «Даг-дугу» деп делгем даштонга ажал соонда, азы даштаным хүнде ужуражып келер. Алаа кады ойнаар дээринери он. Ээлгир болгаш күштүг хөдөргө де-

ген бөмбүк хөйдиги, өрү ал-зы дундүштөргө. Бөмбүк баштай кымын холундан чаштааны? Мөге кижиле Ми-хил Сундуй-оолдун холундаа, Ол мячикти Нина Перина өртү шүрааш доза халтар. А Зина Салчак маң-белег келеш, ону сетка ажалч «чык» кылдыр. Оларын талазында Геннадий Жданов «тергил-дир» дээр. Оңүктөр хөнгөп каа көржү каап, каттыржыр. Делгем эгин-нерлиг, узун эр Сундуй-оол фабрикада мурнакчы. Оон башкарылганы-биле хамык-ла элчөгөтөр даг-дугу арыгала-тын маргышкан дег чаржып кылдылар, саваалдары. Бектик чөрттүг даг-дугу бектезери-нин ажалч планын хөдөмдөш-кын чокка фабрика коллек-тив күсөдип турарын дем-деглээн, тун дег ак дийтерин агартып хуудүмөрү каапкан, ол уламчылар. Партиянын XXIV съездинин шийтир-лерин күсөдип эгелдештир-тин барымдааы бо дээрин ханызы-биле утаап, билеп ту-

рар бис дээин, руда хөюглап, шимчөк дөргөлөдөрүн да-жун өрттүр дымалар.

— Бисте будуртугениг мур-накчылары-даа хой-ле—дөш, Сундуй-оол ажалчын урут Монгуш Оюнуң ишке ынаан база демдеглээн.

— Бистик мурнакчы ажал-даарыска боттарыныстыг чачыгыч сапалдарыныс, чо-гаадыкчы бодалдарыныс удуз дузаны чөдирип турар-дыр. Чачыгычларыныс ачызында хол-биле кылды ажал кону-т эвештээн. Шүптү механизм-ваттынын, автоматчытынан —деп, Монгуш чугаалааш, ча-нында апараттын кинопазын бажыптарга даг-дугу сазын шоодайны дола бээр.

О. ХӨМЧИК.

ЧУРУНТА: Даг рудазын үүр-ментеп сорттар комплек-син ажалчынары (оң тала-дан) Хомишун Чечен, Зоя Нун-зун, Ондар Кара-ныс, Вера Хоовалыг.

Авторнуң фотоу.

СОРУЛГА—ТЕМНИН КОШКАТНАС

Тудуг кылырынын планын ай сапында күсөдип, күш-ажалдын будуртукчулугу бек-тиг аргалыг тыва берген ту-дугу бригадалар «Тыва даг-дугу» тудуг эргөзөткөндө эвеш эвеш. Ындыг шалыч-ларга Давырык Калдар-оол-ду, Монге-Назын Дмитров-ду, Зинаида Салчактын бри-гадалары хамаарып. Бо па-ныччыларын удурутуп-башка-рып турар коллективтеринин ажалынын будуртукчулугу бе-дик.

Тудуг шөлүгө бүгү-ле хө-ректик материалдарын экепс дүжүртүп ап, ону камыла-дыг ажалгалчы олар чурум-чуткан. Бир болгаш ийн ду-гар участоктарга хамаарып бригадаларын бызаңчыла-рын, дашчыларын, бетончи-терин июнь айыңг эгезинде Постоянын сууруда культу-ра ордузун тудугу кигирген. Ал-Довуракчылар ол удуз хемчегелерин культура одаан бо чылын бурун-биле ажал-галчы киирер сорулгалы сал-ган. Ында бригаданын соң-галдарын, ажалчын элчөп тургузары, ч

ЧЕР—БИСТИҢ КОЛ БАЙЛА АВЫС

СЭКП-нин XXIV съездинин шийтпиринде бистин чоңураа кал байлаа — черни чоп ажылаарын, оон элеккиндик дүжүттү алырын айткан.

Бистин республикада колхозтарын база совхозтарын хой кезин партианын болгаш чаа-кыч чоп ажылаарын, оон элеккиндик дүжүттү алырын айткан. Бистин республикада колхозтарын база совхозтарын хой кезин партианын болгаш чаа-кыч чоп ажылаарын, оон элеккиндик дүжүттү алырын айткан. Бистин республикада колхозтарын база совхозтарын хой кезин партианын болгаш чаа-кыч чоп ажылаарын, оон элеккиндик дүжүттү алырын айткан.

Совхозтарын ажил-инчилери мурнуна салдыган сорулгалары кол нуруузуна чоп ажылаарын түнөөдөрүнүн улуг хамаарылыгы деп хандыр билди, партианын XXIV съездинин шийтпиринде үндөдүзү, бо талаа-биле тодаргай хемчеглерин ап турар. Тарааны чажарын ой-шаана, бедик агротехникти деннеге эрттирген. Кызыл-тастын чүгө райончутунган «Саратоска-29», «Скала» деп сорттарын ажылаан. Чашкан үзүрүнүн 60 хуузу 1 болгаш II классын. Бо чашкын үзүштөргө немелде чөмгөрлөгөн бээр-

биле 742 тонна минералдык чөмүшчидилгени 8641 га черге төккөн. Бо чылдын бедик дүжү-үзүндө үндөдүзү кылдыр 7300 тонна өдөк төгөр планнын тургаш, 8400 тонна кылдыр күөскөн. Чайгы чер аңдарылганын июнь айнын 5-ке чедир долуу-биле күөскөн.

Черни камныг ажылаар чорук бригадаларын боттарына онаашкан продукцияны бүдүрери-биле тускайлап тургусканын улуг хамаарылыгы болган. Амгы үдө сохоста 5 хову-трактор бригадаларын 2-зи тараа база ситен үзүрүн белекээр, өскөлери күрүнге салар тараа бүдүрер, мал чөм белекээр кылдыр тургустунган.

Өк суурну үстүндө шөлдө кукуруза, турнепс база ногаа культураларынн янзы-бүрү хөмчирле-рин тургустунган. Ында чаштырып суггараа «ДТ-45» маркалыг 2 агрегат хун бүрдө сок-саал чок ажылап турар. Бөк үнүштөргө уду-р самолёт-биле хораннаашкынны 5200 гектарга чоруткан.

Өк хөмчир үнүгө 200 гектар, тускай дилин-дөргө үлөтүгүн шөлдөри арылап ашташ, хой чылдыг үнүштөри тарырын шийтпирлээн. Малга быжыг чөм-суурну тургузары-биле 400 гектар черде культура-техниктиг ажылды чору-дуп турар. Бо шөлдөргө хой чылдыг ситенге та-рааш, четчи сангыг витаминиг чөмчир белек-кээрин көрүп турар.

Оон ынай ында партия организациаа база кездэ Совет совхоз ажилчиннарына быжыг-латтыгын бажынар чангыда черлерин ажил-чалымче кол кичээгейи салып турар. Өк

суурну чурттакчылары боттарына онаашкан черлерин чүс хуу ажылап турар.

Бо ышкан ажил-агыйларынн санына «Эле-гес», «Сут-Хал», «Межегей», «Сукпак» совхоз-тарын, Тандыла «Революциянын чалбыжы», Каа-Хемде «Тилелге», Улуг-Хемде «Х Улуг-хурал» болгаш оон-даа өскө колхозтарын алап болур.

Чокта чаа республиканын улусчу контроль комитетинин чоруткан хыналдазын илерээн болза, бистин эгэртинмес байлаавыс — черин ажилгалы чамык ажил-агыйларда кулу денне-ле туруп турар.

Тес-Хем районун Агар ховуда «Ак-Эрик» кол-хозун 857 гектар, «Чодураа» колхозун 528 гектар, «Тес-Хем» совхозун 511 га черлерин мурнуна чылдарда агротехниканын негелде-рин шын эвес күөскүдү келгенден бөк үнүш-биле шийтпиган, үн чыл дүжүзүндө нанды-даа ажык бербей чылар.

Улуг-Хем районун «УТКА 25 чылы» совхоз-тун Ак-Тургу салбырынн Ак-Талда сугаттыг 120 гектар тарылга шөлү, 80 га ситен шөлү калдыган. Ол-ла совхозта шаанда ажилгалы-нын турган Кара-Дытты, Кара-Кужурун, Ко-дүргенин, Аргалыктыгын суггалары бугалары ажилгалынын турар. Жанов аттыг совхоз Чааты уунда сугат черлерин суггарбайн ча-жып турар.

Эрин районун «Чаа орук» колхозун Тар-лашкында 63 га чери бугалып сөтпө, өдө кыл-баанын ажилгалды кербей турар.

Ындыг янзылыг байлаа «Шекпээр», «Торга-лыг», «Найрал» база «Чыраа-Бажы» совхоз-тарда бар болуп турар.

Бистин республикада хатка хуу черни дилин-дектей тарып системаны, хөжүгүн аңдарбайн, алаандан олура кестирген тараа чажарын ам-лаа болур-чогууру-биле шингээлип албаан. Анаа хө-регээр янзы-бүрү техниканы совхозтар, колхоз-тар чөптү ажыглап турар.

Черни чөмчирлиг, ону даштан, бөк үнүштер-ден аштаас, шөлдөри чедир аңдарбас, ооргалар арттырар, чоруктар бистин чамдык ажил-агыйларында ам-даа бар. Бо чылдын дүжүгүнө өдөк төгөр планын Бий-Хем районун «Адын» колхозу 8 хуу, Чөөн-Хемчик районун «Искра» колхозу 2 хуу, «Октябрь 30 чылы» кол-хозу 11 хуу күөскөн. Ындыг янзылыг байлаа Бай-Тайга, Барын-Хемчик райондарын ажил-агыйларында база бар.

Черин ажилгалын ажилдеринге чер-черде ыш ажил-агыйлары улуг дузаны чедир ужу-рут. Ындыг түрүжө, оларын талазын ажил-агыйлар бойлузуска таарымша ыштарын шийлип алыр ажылды багай чорутканын 1968 чылдан бээр Тандынын, Каа-Хемин колхозта-рынн, совхозтарын тарылга шөлдөринге 344 га черге олурткан ыштар кургап калгы-лаан. Тураннын ыш ажил-агыйы быжылатты-ган черлерин тодаргай билбей-биле «Өк» сов-хозтун Чанаш бажында 22 гектар черинге та-рымал ыш олурткан.

Республиканын оруктар тудуунун болгаш сеп-

телгезинн өргөдөлини чер-черде ажылап ту-рар организациалары камныг-лаа чөмчөөр чокка оруктар изээр, черлер казар, оруктар кы-лынын чүгө 10 метр черинден товарак алы-рын чөмчөөрүн гүрү-ла, 40—50 метр черинн хөжүгүн үсөп турарын Бай-Хал — Балгазып, Шагаан-Арыг — Чалаана аразында чаа туду-п турар оруктардан көрүп болуу.

Суг ажил-агыйнын организациалары сугга-рылга бугаларын кылды, шөлдөри дескидеп ту-рар үзүрүн черин чөмчир калыттарын сүбүрө үстүргөш, ону катап тургузарынча сагыш сал-байн келген.

Бистин республиканын совхоз ажилчиннары-ла, колхозчуларда 1500 гектар өгөрөл шөлдөри быжылаттыган, Ынчаарга Эрин, Тес-Хем, Өвөр, Бай-Тайга, Барын-Хемчик, Улуг-Хем ба-за Чөөн-Хемчик райондарын чамдык суггалары-нын чурттакчылары бажы чамыда черлерин шуут ажыглап турар. Шаанда ол шөлдөр ка-жаалыг, ногаан шык турган болза, амгы үдө көөргө, каракка чаржыч болуп турар. Ого-роттарын кажааларында чүгө өргөннө арт-кан, чашкан луй алы берилээн.

Колхозчуларын хууда малынга ажилыг кыл-дыр ногаа шөлдөринге ситен тарып өстүрө бо-за таарымчалыг болур. Оон ыш суурларын байдалын чурумчулук, чаагайжылар хөмчө, Чер бистин эгэртинмес байлаавыс, ышчангаш пар-тианын болгаш чаа-кыч бо талаа-биле док-таалдарын шынгыг күөскүдү хөмчө.

А. СОТТА,
Тыва АССР-ниң Улусчу контроль комитетинин инспектору.

Найыралдың болгаш кады ажылдажылганын эрге-ажыктарына

Непалдын хааны Махендра Бир Бикрам Шах Дева СССР-ниң Дээди Советинин Президиумунун болгаш Совет чазак-тың чалаанын Бугуар Совет Эвилелинге 1971 чылдың июнь 14-тен 24-ке чедир турган. Непалдын хааны болгаш ову үдөөн кижилер Совет Эвилелинге турган үзүндө Москвадан аңгыда Ташкентте, Волгоградка, Крымга чораан. Непалдын хааны В. И. Ленинни Мавзолейинге чечек салган. Непалдан хундуугу аалчыны болгаш ову үдөөн кижилерин чер-ле бол-ганга эп-найыралчы өзү-биле уткуп, хулап ап турган.

ССР-ниң Дээди Советинин Президиумунун Даргазы Н. В. Подгорный-биле Непалдын хаанын аразына чугаала-жылшкын болган.

Ол ышкан Непалдын хааны-биле СССР-ниң Министрлер Чөвүлелин Даргазы А. Н. Косыгинин аразына ужура-жылшкын болгаш эп-найыралчы бөсөдө база болган.

Чугаалажылшкынар үзүндө совет-непал харылзаалар-нын болгаш делегей байдалын дугайында айтырларга сапал-онал солчушкуну болган.

Совет Эвилели биле Непалдын аразында найыралдыг харылзааларын чедиршиг калбарып турарын ийи тала демдеглээн. Күрүне ажылдакчылары-биле, хөй-ниити, эртем культура организациаларынн төлөөдөрү-биле солчурун кү-зөп турарын талаалар илереткен.

Сапал-онал солчушкунун үзүндө делегейин чугула айтырларынн талаа-биле ийи чурттарынн туржунуң дүжүгүнүн азы чокушалажылшкын демдеглээн, тай-бын болгаш делегейин айыл чок чорунуң хөжүгүнө Совет Эвилелинн база Непалдын бердингенин бадтыкан.

Непалдын хаанынн СССР-ге алы-чоруу, совет күрүне ажылдакчылары-биле ужуражылшкын, бөсөлөөри Совет Эвилелинн болгаш Непалдын аразына найыралдын база кады ажылдажылганын харылзааларын улам калбартып хө-рекке бараан болурун талаалар бүзүрүнн диннадыга чугаа-лап турар.

ССР-ниң Дээди Советинин Президиумунун Даргазы Н. В. Подгорный-биле Непалдын хаан черинге күрүнеги эп-найырал-чы алы-чоруун кылып кээрн Непалдын хааны чалаан. Ол чалаганы күзүлде-биле хулап алган.

1971 чылдың май айы Чехословакия Социалисттик Республикага улуг укур-дузалыг болушкуннар-биле демдеглет-тиген. «Совет Эвилелинн болгаш Чехословакиянын аразында найырал, кады ажыл-дажылга болгаш бот-ботта-рынга дузалажылга дугайында» Керөөниң бир чыл оюн, ЧКП-нин 50 чылын чурттуң Коммунисттик партияга болгаш бүгү чоңу байырлаалыг-биле демдеглээн, ЧКП-нин XIV съездинин база болуп эркен.

Чехословакия — Варшава Керөөниң болгаш Экономик-тиг Дузалажылга Чөвүлени-нин кезигүү. Ол — соци-ализминн делегей системасы-нын чарылбас кезе.

1968 чылдың бирги чар-тыннан эгелээш иштиги бол-гаш даштык-даа реакция ЧКП-же, социализминн чалаан алышкыннарычче калчалыг халлашкыннарычче алыш-гелээш билдиргир болгай. Че-хословакиянын коммунисттик партиязынын Төп Комите-дин бирги секретары эш Гус-тав Гусактын партиянын XIV съездининге кылган өтөтөл ил-еткенде ЧКП-нин А. Новот-ныгга башаткан мурунуу ууртуугазынын алдагдалдары Чехословакиянын улусунун социалист чалаан алыш-кыннарычче реакциянын план халлаарында илдиги болга-нын демдеглээн. Ол, ниити-ледин хөгжүлүдүрүн чеккен деннелин шын эвес көрүп, ба-рын үзүлгүдү оппортунизмге уур демисиди чоруттайн-ган.

Оон дараазында Дубчек, Черник, Смирковский, Кригел, Шик дөң ышкан өскө-даа ки-жилер чурттуң төп болгаш ууртуучу органнын ажил-чорудугаларын сап-дараткан, улус ажил-агыйн ууртурун сөксаткан. Ол бү-гүнү түнөөдө барын үзүлгүдү авантюрист уур-тууганы холгаарлап ашкан-вар.

Хой чылдар дүжүзүндө чуртка чоңу марксизм-ле-нинч болгаш интернационал-чы өзүга кижизилдеринге чо-гуур кичээгейи салбайн турган. Ол-ла үдө ревизи-онисчи болгаш антисоциали-стик күштер национализмин болгаш антисоветизмин не-птерил турганнар. А. Дубчек болгаш оон талаалачылары «демократтыг социализм» дээр теорияны непертегеш, контр-революцияга дөңгөм орукту чыжыткан.

Бо бүгүдөн ап көөргө, акы-дына социалист күрүлөринн чотугуру өйүндө боттуг ду-залдамчы эвес болза, чехос-

ловак улустун социалист чалаан алышкыннары оскун-дурар ийик деп чүе билдин-гир-дир. ЧКП Төп Комите-дин 1970 чылдың декабрыда болган пленуму социалисттик чурттарынн шериглеринн ин-тернационалчы дузаламчызын шыны-биле үнөлөп көргөн: «Беш социалисттик чурттар-нын эвилелчи шериглеринн Чехословакияже кирген чорук интернационалчы эп-сеткил каттыштырылганын хөжө бооп, чехословак улустун ни-ити эрге-ажыктарына болгаш делегейин ажилчын аңгызы-нын, социалисттик дем каттыш-тырылганын эрге-ажыкта-рына база делегейин комму-нисттик шийчээшкынни аң-гы талаа-биле эрге-ажыкта-рынга дүжүп турар...».

1968 чылдың август 23—26 хүннөрдө совет болгаш чехословак ууртуучуларын Москвага ужурашкан, прото-колга ат салганын сонда, Чехословакиянын депшиге-диг күштери боттарынын кү-жүгө илгелди улам быжык-кан. Ынчаарга 1969 чылдың апрель айда ЧКП Төп Коми-теди партияда болгаш ниити-ледө бооп турар алдагдалдар-ын чылдыр дээр шийтпир-лиг хөмчөгөри ап эгелээн.

Чехословакиянын комму-нисттик партиязынын ТК-зы-нын декабрь (1970 ч.) пле-нумунун хулап алганы: ЧКП-нин XIII съездинин сонда, «Чехословакиянын Компартия-зынга болгаш ниитилеге кри-зистик болушкунун кичээ-дирлиги» деп партиягы чугу-ла документини 1971 чыл-дын эгеленде парлап үндүр-гөн. Ону партия организаци-аларына бир ай ажыг үенин дүжүзүндө чугаалажып көр-гөн турган. Ында эркен үе-нин алдагдалдарын анализ-төөн болгаш чурттуң моон со-цаагы хөгжүлүдүрүн боттуг программанын айткан. Че-хословакиянын ажилчы чо-п-пары үн документиле кылган түнөөдөр болгаш ында айткан сорулгаларын чүгү-дүзүп, дөңгөш хой сангыг чагаларын ЧКП Төп Комите-дин алыга чорутканы-биле

оон шыннын бадтыкааннар. Чехословакиянын комму-нисттик партиязынын 50 чы-лынга болгаш оон XIV съез-динин белектеринге үзүндө ажилчы чоңарынн политик-тиг болгаш куш-ажылчы улуг көдүрүлүшкүнү коммунисттик партияга, оон ууртуугазына улуг бүзүрүлгө хөжүгүн бол-ган. Ынчангаш тектер болгаш словактар: «амгы ууртуугага идегээр бис, ол партияны бол-гаш чуртту шын орун-биле ашар чорурун көрүп турар бис» — деп, чугаалап турар-лар.

Амгы үдө чехословак эко-номиканын байдалы экижи, улус ажил-агыйын өскө-даа адырларын план өзүгаар ууртууп, хөгжүлүдүрүн оруу улам быжыгтып турар. Ынча-гаш республиканын улус ажил-агыйнын хөгжүлүдүр-үнн чаа үе-чадазынга таар-ымчалыг байдалдар тургус-тууну турар: 1970 чылдың дүжүзүндө үлөтүр бүдүрүлгө-зи планда көрүдүнгөндөн ажып 7,7 хуу болган; куш-ажылдын бүдүрүлгүсү 7,9 хуу улгаткан.

Чехословакиянын комму-нисттик партияга болгаш чаа-за улусуң материалдыг болгаш культураг чаагай чоруну бе-дилдеринге хун бүрү кичээгей салып турар. Чүгө 1970 чыл-да 108 муң квартираларын ажылаага кийрэн. Ол чурт-ка казан-даа түрүп көрбөзү бедик түнөө-дир.

Чехословакиянын комму-нисттик партиязынын XIV съез-динин 1971 — 1975 чылдарда экономиктиг поли-тиказынын кол-кол ула-нышкыннарынын дугайында «ЧССР-нин чазанын дар-газы эш Любомир Штроуга-зын илгелдөөн чурттуң чаа беш чылда сорулгалары соци-алисттик дем каттыштырылгасы-

нын чурттарынын, эп ыла-гыя СССР-ниң улус ажил-агыйын хөгжүлүдүрүнн план-нары-биле сырый холбаштыр ажылдап кылганын демдег-лээн.

Чехословакиянын чаа беш чыл планында электри энер-гиязын ажылдап кылгырын 39 хуу, аш-чөм бүдүрүлгөсүнн хемчээлини — 18 хуу, капитал салышкыннарын — 35—36 хуу көвүлүдүрүн көргөн. Даш-тыкы садыг саарылгасы 38 хуу, а Совет Эвилели-биле — 45 хуу калбарар.

Амгы үдө совет демир оруктарда чехословак электро-воттар болгаш тепловоттар маңажи, бистин хөмчө-ри-биле ЧССР-ге кылган бедик бүдүрүлгүгү сундолар чоруп турар. Совет Эвилели оон тур-биналарын, станоктарын, чүк-е автомобильдерин, чүгү-бүрү деринг-хөмчөгөсүнн салып ап турар. Ол ышкан чехословак өнүктүрүлгө биске чоруткан калбак хөмчөгөсүнн бараанна-ры непертегей бооп турар.

Чехословакиянын өскө-даа социалисттик чурттар-биле ка-ды ажылдажылгасы улам кал-барып турар. СССР, ЧССР бол-гаш ГДР-нин ниити күжө-нишкын-биле СССР — Ба-рынн Европа аразынын чы-да дамчыдар хоолойын кылып эгелээн.

СЭКП-ниң XXIV съездинин-ге эш Г. Гусак чүе чугаа-лаш, кризистик уруктарын ууртуугазына Совет Эвилели-нин улуг дузаламчызын үнө-лөп, бир эвес ындыг интерна-ционалчы дузаламчы эвес бо-ла, социализминн чалаан алышкыннарын камгалып алыры берге, турганын онза-лап демдеглээн.

Барын чүктүн хөй сангыг антикоммунисттик сүзүлгө-ринн ажилдап белекээни ан-тисоциалисттик аргаларын Че-хословакияга ажылап, бот-мынча дээр: «Бо съезд социалисттик Чехослова-киянын төгүзүндө эң шыгым болгаш харысалга».

Чехословакиянын комму-нисттик партиязынын XIV съез-дининге эш А. И. Брежнев мында дээр: «Бо съезд социалисттик Чехословакия-нын төгүзүндө эң шыгым бол-гаш харысалгалыг үе-чадан түнөп турар-дыр. Ону ЧССР-ге социализминн дайыннарып тиндөөн съезд, социализминн тилгелдөөнн съездин деп чөптү-биле адап болур».

Ф. А. ЖИТНОВ.

П. Ярошевичинин чугаазы

ВАРШАВА. (СЭТА). Поль-шанын Каттышкан ажилчын партиязынын ТК-нын ында ажилгынын Х пленумунга ПКАП ТК-нын Политбюро ке-жигүүн, ПУР-нун Министрлер Чөвүлелинн Даргазы П. Яро-шевич 1971—1975 чылдарда чурттуң улус ажил-агыйын хөгжүлүдүрүнн директивалары-нын дугайында ТК-нын По-литбюроунун илгелелин кыл-ган. Чаа беш чыл планнын кол сорулгалы болза, ажилчы чоңарынн амыды-рал деңгелин дүргөн өстүрө-

ри болур. Амгы беш чылда чурттуң социал-политиктиг хөгжүлүдүрүнн кол ула-нышкыннары ПКАП ТК-нын VII пленумунун директивала-рынга үндөзүлгөсүнн.

Беш чыл дүжүзүндө нацио-нал орукта 1970 чыл-биле деңгээрге 38—39 хуу, ажил төлөвирин ортумаа-биле 17—18 хуу өсөр кылдыр көргөн дээрин П. Ярошевич чугаа-лаан. Ол чорук чоңуну мате-риалдыг байдалын боттуу-би-ле өскөдөрүн хандырар ужурут. 1971—1975 чыл-

дарда чурттага тууду арткен үенин-биле деңгээрге 25 хуу өсөр.

Эртемни болгаш чыры-дышкынны, ылангыя дээр өөрелдиги хөгжүлүдүрүнн у-дурүп бээр акша-хөргөндөр база элээн көвүдээр.

Бо беш чылда үлөтүр про-дукциянын бүдүрүп үндүрүнн 48—50 хуу көвүлүдүр дээр. Хөргөл чүүлдерин бүдүр-үрүнө улуг кичээгейи са-лыр.

Бо беш чылда көдөэ ажил-

агыйнын мурнуна улуг со-рулгаларын тургустунганын П. Ярошевич демдеглээн. Ол үенин дүжүзүндө көдөэ ажил-агыйнын продукциязы 18—21 хуу өсөр ужурут.

Куш-ажылдын бүдүрүлгү-лүү үлөтүргө 5,6 хуу, ту-дуга 5,4 хуу бедирин көр-гөн.

Хөй-ниитини калбак чу-гаалажылгасы чоруп турда, ажилдап кылдынар беш чыл планы ажилчын аңгынын бо-гаш бүгү улустун программ-азы болур дээринге бүзүлгө П. Ярошевич илгелелинн түнөөдө чугаалаан.

ЭП-СЕТКИЛ КАТТЫШТЫРЫЛGAZY

биле Япония Көрей-биле кы-зыгаарлар чогуунга каттыш-кан шериг-далай өөрелдигин эрттирген. Ону Көрей Улус Демократтыг Республикага уду-р улганган чөңгөз кылдыр делегей чөптүг үнөлөп көр-гөн.

Тайбынчылыг дугайында дүжүлгүлгөн дөңгөш өзү-биле урувишкан, АНШ демилгиле-рине зонаны дүшүрүлгү чорутуң айылыды одаа бол-дурган. «Нодон синмун» со-лунуң сан-медальеринн өзү-гаар алырга, бо чылдын чүгө-дө баштайгы үш айларында безин америк талаан КУДР-ге улуг улаан 2.000 аягы чөмчөгөсүнн чөңгөзлөрүнн кыл-ган. Кызыгаарларын агаар делегинден баа уруп, КУДР-ниң декисизинн ыраншыл улуг болар-биле бооп, өскө-

даа чөңгөзлөрүнн кылып ту-рар.

Чуртту демократтыг үндө-зинге тайбың каттыштырар сорулгалыг чугула эгелечки саналдарын КУДР иш удаа ундурүп келген. Бүгү көрей улустун амыдыралчы эрге-ажыктарына таарымша 8 чүүлден тургустунган про-грамманы бо чылын КУДР-ниң Улустуң Дээди хуралы база дагын чүүлүгү деп көргөн. Ынчаарга КУДР-ниң талазын-дан ол чөптүг саналдарга АНШ-тын болгаш сөүлчү эр-ге-чагырганнн мөөргөйгү ту-руму удууланштыр туржуну турар. Олар дээр Көрейниң чарлышыннын чок кылгыр болгаш Көрей Чартын орту-лука дүшүрүлгү чорутуу ношадарын бичи-даа күзө-вейн турарлар. Америк күчү-

лелге уду, национал катп каттышкыннын дээр демисе-жип турар күштеринн патри-отчу фронтунун Мурнуу Көрей-ге тургузарына деринилдеш-кин дузасы-биле шалтыткан-нын күзүзү, сөүлчү эрге-ча-гырлар массаларынн катты-жылшкынче чүткүлүн, деми-сежип үнүүшкүнүн араатан-чыг өзү-биле аажылап турар.

Чангыс аай, демократтыг күрүнеге чурттаарындан, аме-рик шериглерин үндүрүрүнн-ден, шааным чарлышкын-нын халавын чок кылгыр-дан артын күштүг күзөл кө-рөй улуста чоң. Делегейниң тайбынга ынаншылдыг кижи-лери көрей улустуң чөптүг хө-рөз сеткилинн ханызындан дөткөп турар.

В. ХАРЬКОВ.
СЭТА-ның гайгааракчызы.

Совет Эвилели-биле экономиктиг, техниктиг болгаш культураг кады ажылда-жылга Социалист экономиктиг хөгжүлүдүрүнн улуг ролю ойнап турар. Совет тех-никтиг тускай эртемчилеринн дузала-биле чуртта школарын болгаш госпитал-дары туктап. Чурттуң соңу талаазында Берберде амгы үениң далай портуну ту-дуп доокан болгаш ажылап турар.

ЧУРУТКА: Бербер портунун совет лоджаны В. Симонов бодунуң кижизилди-чан Ахмед Абдулгалир-биле (солгай талаада) Ахмед дүжүлгүдүг специалист бооп берген болгаш портта ошаннарнын улуг сундоларын башларын турар.

А. РАХОВТОВУН ФОТОЗУ.

(СЭТА-ның фотохроникасы).

